

Nr 59

av herrar Börjesson i Falköping och Eriksson i Bäckmora
om efterlevandepension inom den allmänna försäkringen till fränskild
kvinna.

I samband med skilsmässa kan mannen bli underhållsskyldig även till före detta hustrun, i regel i sådana fall då det varit fråga om mång-årigt äktenskap och hustrun under större delen av detta inte varit yrkesarbetande eller haft andra inkomster. I dessa fall spelar hustruns ålder en väsentlig roll emedan man kan räkna med att hon efter fyllda 50 år inte utan mycket stora svårigheter kan söka sig ut på arbetsmarknaden. Även i utbildningshänseende möter ökade svårigheter med stigande ålder. I många fall utgör det underhåll hon genom skilsmässan erhåller av sin före detta man nära nog den enda inkomst hon kan få. Underhållsskyldigheten mot henne kvarstår även om mannen ingår ett nytt äktenskap.

Om mannen avlider erhåller hans änka full änkepension om det nya äktenskapet varat i minst fem år och om hon är fyllda 50 år. Den före detta hustrun går däremot miste om sitt tidigare underhåll och kan inte heller göra anspråk på andra förmåner för att ersätta det tidigare underhållet, som var avsett att utgöra hennes försörjning efter äktenskapets upplösning.

Även om utvecklingen lett till att allt fler kvinnor även som gifta stannar kvar i yrkeslivet och att de ökade utbildningsmöjligheterna ger större valmöjligheter för även kvinnor efter familjebildning, är det emellertid alltjämt ett stort antal kvinnor som föredrar att stanna hemma hos barnen. I många fall utgör svårigheterna att få barntillsynen tillfredsställande ordnad också ett direkt hinder för mödrar att yrkesarbeta. Äktenskapet blir härigenom fortfarande ett slags "försörjningsinstitution" för de hemarbetande. Samhället ersätter som bekant inte de värdefulla insatser dessa kvinnor utför i hemmet och för barnen.

Vi anser därför frågan om kvinnans trygghetssituation vid eventuell skilsmässa synnerligen angelägen att uppmärksamma. Det framstår enligt vår mening som helt orimligt att en kvinna vid före detta makes frånfälle ställs helt utanför de förmåner som i lag stadgas för änkor. Särskilt orimligt ter sig förhållandet om mannens nya äktenskap varat under kortare tid än det tidigare äktenskapet. I förstnämnda fall erhåller änkan — under förutsättning att hon fyller villkoren härför — rätt till pension och eventuellt andra trygghetsförmåner medan hustrun från det första äktenskapet ställs helt utanför.

Vi anser att frågan om den frånskilda kvinnans situation bör bli föremål för särskild prövning med hänsyn till de olägenheter som kan uppstå vid före detta makes frånfälle. Förslagsvis kunde antalet äktenskapsår tas till grund för en reform inom ATP-systemets ram så att den frånskilda kvinnan kunde garanteras viss trygghet sedan hon genom makes död inte längre kan erhålla det underhåll hon tidigare åtnjutit.

Med stöd av vad vi ovan anfört hemställer vi

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt prövning av möjligheten att inom ATP-systemets ram införa regler som garanterar viss ekonomisk trygghet för en frånskild kvinna som vid sin f. d. makes frånfälle går miste om det underhåll hon efter äktenskapets upplösning erhållit.

Stockholm den 15 januari 1971

BENGT BÖRJESSON (c)
i Falköping

JOHN ERIKSSON (c)
i Bäckmora